

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Код і найменування спеціальності,	281 Публічне управління та адміністрування
Тип і назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма Місцеве самоврядування
Курс, семестр	4 курс, 8 семестр
Обсяг і форма семестрового контролю	Кількість кредитів – 4. Загальна кількість годин – 120, із яких лекцій – 16 годин, практичних – 24 години. Форма семестрового контролю – залік.
Мова(и) викладання	Державна
Навчально-науковий інститут / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій Кафедра економіки та публічного управління
Контактні дані розробника(ів)	<i>Викладач:</i> Сердюк Ольга Іванівна. к. е. н., доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування. <i>e-mail:</i> olga.serdiuk@pdaa.edu.ua <i>сторінка викладача на сайті ПДАУ:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/serdyuk-olga-ivanivna
МІСЦЕ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В ОСВІТНІЙ ПРОГРАМІ	
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова професійна
Передумови для вивчення навчальної дисципліни	Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми: «Інформаційні системи та технології», «Служба в органах місцевого самоврядування», «Теорія державного управління».
Компетентності	Загальні: ЗК 2. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; ЗК 3. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя; ЗК 5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації; ЗК 8. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Фахові: ФК 2. Здатність забезпечувати належний рівень вироблення та використання управлінських продуктів, послуг чи процесів; ФК 3. Здатність забезпечувати дотримання нормативно-правових та морально-етичних норм поведінки;

Результати навчання	<p>ПРН 4 знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування;</p> <p>ПРН 6 знати основні нормативно-правові акти та положення законодавства у сфері публічного управління та адміністрування.</p> <p>ФК 7. Здатність розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності.</p>
РОЛЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ У ФОРМУВАННІ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS)	
<p>Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувачів вищої освіти професійних компетентностей у поєднанні з низкою соціальних навичок, а саме здатністю:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виявляти, ставити та вирішувати проблеми; – діяти соціально відповідально та свідомо; – діяти на основі етичних міркувань (мотивів). 	
МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Надання здобувачам вищої освіти уявлення стосовно викликів глобалізації для місцевого розвитку та способів використання новітніх інструментів управління, розуміння основних трендів та закономірностей, за якими успішно розвиваються громади в умовах сьогодення. Ознайомити із сучасним підходом до проєктування розвитку громад, місцевого економічного розвитку, сталого розвитку, використання інноваційних інструментів в плануванні, системі діагностики та оцінки стану громади, із питаннями стратегічного та просторового планування сталого розвитку.</p>	
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
<p>Тема 1. Сутність та теоретико-методологічне підґрунтя розвитку територіальних громад</p> <p>Тема 2. Проєктування та програмування розвитку громад</p> <p>Тема 3. Нормативно-правове забезпечення проєктування місцевого розвитку в Україні</p> <p>Тема 4. Інструменти взаємодії органів місцевого самоврядування та громадськості у процесі розвитку громад</p> <p>Тема 5. Планування на рівні об'єднаних територіальних громад</p> <p>Тема 6. Ресурсне забезпечення розвитку громад</p> <p>Тема 7. Фінансові інструменти розвитку громад</p> <p>Тема 8. Сучасні інструменти розвитку громад: інтеграція зарубіжного досвіду в Україні</p>	
МЕТОДИ НАВЧАННЯ І ВИКЛАДАННЯ	
<p>Словесні методи (лекція, розповідь-пояснення, бесіда), наочні (ілюстрування); практичні методи (робота з навчально-методичною літературою, розв'язування практичних завдань, виконання лабораторних робіт); методи формування пізнавальних інтересів (навчальні дискусії, метод використання життєвого досвіду); методи стимулювання, мотивації й обов'язку (роз'яснення мети вивчення предмета, висування вимог, заохочення, оперативний контроль, вказування на недоліки, зауваження); інтерактивні методи (моделювання професійних ситуацій, дискусії, аналіз ситуацій); комп'ютерні і мультимедійні методи (використання мультимедійних презентацій, дистанційне навчання).</p>	
ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	
Схема нарахування балів, шкала оцінювання результатів навчання	Наведені в Додатку до Силабусу
ПОЛІТИКА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЦІНЮВАННЯ	
– щодо термінів виконання та перекладання	здобувач вищої освіти зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання LMS Moodle), до яких має бути виконано певне завдання.
– щодо академічної доброчесності	виконані завдання здобувачами вищої освіти мають бути їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших осіб є прикладами можливої академічної недоброчесності. У разі виявлення факту плагіату здобувач вищої освіти отримує за завдання 0 балів і повинен повторно

	виконати його. Списування під час практичних занять заборонені (у т. ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування. Нормативно- правові акти стосовно академічної доброчесності наведені на сторінці «Академічна доброчесність» сайту ПДАУ (https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist).
– щодо відвідування занять	не дозволяються пропуски занять та запізнення з неповажних причин. Здобувачі освіти мають приймати активну участь під час проведення занять, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи, що є допуском до підсумкового контролю. Обов'язкове вимкнення мобільних девайсів під час відвідування занять в аудиторії. В умовах впровадження дистанційної форми навчання за наявності об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, індивідуальний графік, знаходження на карантині тощо) та за узгодженням з викладачем, освоєння навчальної дисципліни здобувачами вищої освіти може здійснюватися самостійно, на засадах академічної доброчесності. При цьому щотижня здобувач вищої освіти має звітувати через електронну пошту, або через систему дистанційного навчання LMS Moodle про стан виконання завдань.
– щодо зарахування результатів неформальної \ інформальної освіти	Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Здобувачі можуть самостійно на платформах онлайн-освіти, шляхом участі у короткострокових навчальних програмах і проєктах (з видачею сертифіката) опановувати навчальний матеріал, який за змістом дозволяє набути очікувані навчальні результати навчальної дисципліни.
– щодо оскарження результатів оцінювання	Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора інституту. Порядок оскарження результатів оцінювання здобувачів вищої освіти регламентується Положенням про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті.

Основні

1. Васильченко Г. Планування розвитку територіальних громад. Навчальний посібник для посадових осіб місцевого самоврядування. Асоціація міст України. К., ТОВ «ПІДПРИЄМСТВО «ВІ ЕН ЕЙ», 2015. 256 с.
2. Моделі місцевого економічного розвитку: успішні практики. Київ, 2019. 141 с.

2. Сментина Н. В. Стратегічне планування місцевого розвитку: навч. посіб. К.: ФОП Гуляєва В.М., 2019. 244 с.
3. Трешов М. М. Сучасні інструменти розвитку громад: навч. Посібник. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 328 с.

Допоміжні

4. Ліпинська О.А, Балан О.С. Комплексне проектування розвитку громади. Economics: time realities. Науковий журнал. 2020. № 6 (52). С. 117-121. URL:<https://economics.opu.ua/files/archive/2020/No6/117.pdf>. doi: 10.15276/ETR.06.2020.14. DOI: 10.5281/zenodo.4605295.
5. Хохба О. Т. Взаємодія органів місцевого самоврядування та громадськості в процесі розвитку територій: обґрунтування актуальності. Наука і вища освіта : тези доповідей XXX Міжнародної наукової конф. студентів і молодих учених (м. Запоріжжя, 10 листопада 2021 р.). Запоріжжя : КПУ, 2021. С. 248.

Нормативно-правові акти

1. Концепції вдосконалення системи прогнозних і програмних документів з питань соціально-економічного розвитку України: Розпорядження КМУ від 4 жовтня 2006 р. №504-р.
2. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України// Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 25, ст. 195 (редакція від 02.12.2012),
3. Про державні цільові програми : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 25, ст. 352 (редакція від 12.10.2018)
4. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закону України від 05.02.2015 № 157-VIII (редакція від 01.01.2019).
5. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 № 385.
6. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації прогнозних та програмних документів соціально-економічного
7. розвитку об'єднаної територіальної громади : Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.03.2016 р. № 75.
9. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо формування регіональних стратегій розвитку : наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції від 29.07.2002 р. №224.Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів» 9. Про кооперацію: Закон України № 1087-IV (редакція від 06.11.2014).
10. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України» від 21.05.1997 № 280/97-ВР (редакція від 25.04.2018).
11. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України № 469/97-ВР, (редакція від 19.01.2013 р.)
12. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 51, ст. 548 (редакція від 02.12.2012).
13. Про стратегію сталого розвитку «Україна-2020»: Указ Президента від 12.01.2015 № 5/2015.

Інформаційні ресурси

14. Асоціація міст України URL: <https://www.auc.org.ua>
15. Всеукраїнська мережа фахівців і практиків з регіонального та місцевого розвитку». URL: <http://regionet.org.ua>
16. Децентралізація в Україні. URL: <https://decentralization.gov.ua>
17. Офіційний сайт Міністерства регіональної політики, будівництва та житлово-комунального господарства України/ URL: <http://minregion.gov.ua>.
18. Підтримка політики регіонального розвитку в Україні. URL: <http://surdp.eu/>
19. Ресурсний центр зі сталого місцевого розвитку. URL: <http://rozvytok.in.ua/about>
20. Українська асоціація районних та обласних рад. URL: <http://uaror.org.ua/>

Реквізити затвердження

Затверджено на засіданні кафедри економіки та публічного управління, протокол № 11 від 15 грудня 2025 року.

Додаток до силабусу

СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ, ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти			Разом
	виконання завдань на практичних заняттях	розв'язування тестів	виконання завдань самостійної роботи в розрізі тем	
1. Сутність та теоретико-методологічне підґрунтя розвитку територіальних громад	5	5	2	12
2. Проектування та програмування розвитку громад	5	5	2	12
3. Нормативно-правове забезпечення проектування місцевого розвитку в Україні	5	5	2	12
4. Інструменти взаємодії органів місцевого самоврядування та громадськості у процесі розвитку громад	5	5	2	12
5. Планування на рівні об'єднаних територіальних громад	5	5	2	12
6. Ресурсне забезпечення розвитку громад	5	5	2	12
7. Фінансові інструменти розвитку громад	5	5	2	12
8. Сучасні інструменти розвитку громад: інтеграція зарубіжного досвіду в Україні	5	5	2	12
Разом	40	40	20	100

Шкала та критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

Шкала оцінювання, бали	Опис критерію
5	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
4	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
3	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
0-2	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання.</i> Завдання не виконано. Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.

Шкала та критерії розв'язування тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Частка правильно виконаних тестових завдань – 90-100 %.</i>
4	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Частка правильно виконаних тестових завдань – 74-89 %</i>
3	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Частка правильно виконаних тестових завдань – 60-73 %.</i>
0-2	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Частка правильно виконаних тестових завдань – 0-59 %.</i>

Шкала та критерії оцінювання виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	<i>Високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань; навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.</i>
1,5	<i>Достатній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях; володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень.</i>
1	<i>Середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком; володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</i>
0	<i>Низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання. Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.</i>